

CHORZY I NIEPEŁNOSPRAWNI W CENTRUM KOŚCIOŁA

Sprawozdanie z sympozjum z okazji 70-lecia Apostolstwa Chorych
Katowice, 7-8 kwietnia 1999 r.

W 1999 roku mija 70 lat od chwili, gdy zapoczątkowane przez ks. Jakuba Willenborga, proboszcza parafii w Bloemendaal w Holandii, dzieło Apostolstwa

Chorych rozpoczęło swą działalność w Polsce¹. Z tej okazji Apostolstwo Chorych, wraz z Katedrą Organizacji Duszpasterstwa KUL, zorganizowało w dniach 7-8 kwietnia 1999 r., w gmachu Wyższego Seminarium Duchownego w Katowicach, sympozjum pt. „Chorzy i niepełnosprawni w centrum Kościoła”

Sympozjum rozpoczęła Msza św. pod przewodnictwem Metropolity Katowickiego, abpa dra Damiana Zimonia, Przewodniczącego Komisji Duszpasterskiej Episkopatu Polski, po której odbyła się I sesja sympozjum. Złożyły się na nią dwa referaty oraz dyskusja.

Pierwszy referat pt. „Geneza i rozwój Apostolstwa Chorych” wygłosił ks. dr Czesław Podleski, Krajowy Duszpasterz Apostolstwa Chorych. Przybliżył on sylwetkę założyciela Apostolstwa Chorych w Polsce ks. dra Michała Rękasa (1895-1964), który nie tylko odważnie wykorzystywał nowoczesne środki duszpasterskiego oddziaływania na chorych, np. prasę i radio, ale także poszukiwał nowych metod duszpasterskich, np. starał się o pozwolenia na odprawianie Mszy św. w domu chorego i postulował skrócenie postu eucharystycznego dla chorych. Ks. dr Podleski przypomniał również historię Apostolstwa Chorych w Polsce, a także podstawowe założenia i istotę jego działalności.

Zagadnienie teologii cierpienia i śmierci podjął w kolejnym referacie ks. dr Wiesław Przygoda, adiunkt Katedry Organizacji Duszpasterstwa KUL. Prelegent podkreślił, że cierpienie związane jest z człowiekiem, zaś choroba stanowi tylko jedną z jego przyczyn. W świecie stworzeń jedynie człowiek pyta o jego sens, gdyż cierpienie dosięga jego wnętrza, dotyka jego głębi. Ks. Przygoda, po zaprezentowaniu rzeczywistości cierpienia i choroby, ukazał jak z tym problemem radzi sobie Stary Testament, a następnie jak należy go widzieć w świetle zbawczego dzieła Chrystusa oraz w życiu i działaniu Kościoła, a także w perspektywie eschatologicznej.

Sesję drugą sympozjum rozpoczął referat ks. prof. dra hab. Romualda Raka poświęcony chrześcijańskiej postawie wobec cierpienia. Autor podkreślił, że problematyka cierpienia nie jest łatwa i nierzadko wyjaśnienie tego złożonego zjawiska bywa niekompletne, powierzchowne czy nawet tendencyjne. Ks. prof. Rak zwracał uwagę, że chrześcijańska postawa względem cierpienia może wyrażać się chęcią podjęcia cierpienia dla innych, śmiercią za innych, a także przyjęciem na siebie cierpienia innych. Niezliczone przykłady takiego podejścia do cierpienia dali nam święci, którzy na wzór Chrystusa wytrwale dźwigali krzyż swoich cierpień.

Wykład ks. prof. dra hab. Ryszarda Kamińskiego, kierownika Katedry Organizacji Duszpasterstwa KUL, pt. „Diecezja i parafia miejscem pastoralnej posługi względem chorych i cierpiących”, podjął ważny i aktualny problem wrażliwości

¹ Zob. *Z Chrystusem jestem przybity do krzyża, czyli refleksje z okazji 70 lat istnienia Apostolstwa Chorych w Polsce*. Opr. D. Dajmund. „Apostolstwo Chorych” List do chorych i niepełnosprawnych 70:1999 nr 4 s. 5-13.

wierzących w Polsce na los ludzi chorych i cierpiących. Przejawem tej wrażliwości są konkretne działania podejmowane tak na poziomie diecezji, jak i parafii. Prelegent po ukazaniu, czym jest diecezja i parafia, oraz wskazaniu na ich właściwe relacje, zajął się najważniejszymi formami działalności diecezji i parafii wobec osób dotkniętych chorobą i cierpieniem. Właściwa postawa wierzących wobec człowieka chorego i niepełnosprawnego domaga się najpierw pracy wychowawczej, kształtowania sumienia i świadomości każdego chrześcijanina, następnie odnowy istniejących już form pomocy chorym i cierpiącym oraz włączania ich w życie diecezji i parafii. Niezbędne jest także, zwłaszcza w obecnych czasach, odważne poszukiwanie nowych form i przestrzeni zaangażowania człowieka wierzącego na rzecz chorych i cierpiących. Realizacja funkcji miłości, zwłaszcza wobec cierpiących, chorych i niepełnosprawnych, uwiarygodnia nauczanie i liturgię, które bez powiązania ich z usługą i braterską miłością byłyby tylko zewnętrznymi gestami.

Następnie miały miejsce świadectwa osób chorych i niepełnosprawnych oraz ich rodzin. Odśloniły one trudny proces akceptacji cierpienia i choroby, wewnętrzne zmagania, a u niektórych nawet postawę buntu wobec krzyża cierpienia²

Ostatnim punktem drugiej sesji symposium były komunikaty. Najpierw wicedyrektor Caritas Polska, o. dr H. Matusiewicz OH, zaprezentował założenia i działalność stacji Opieki Caritas. Następnie o pracy Warsztatów Terapii Zajęciowej i Domów Opieki Społecznej w Borowej Wsi mówił ks. dyr. K. Bąk, zaś ks. dr hab. H. Krzysteczko przedstawił najważniejsze problemy duszpasterstwa chorych psychicznie. Na koniec współpracownicy ks. R. Sierańskiego OMI, Diecezjalnego Duszpasterza Młodzieży Uzależnionej, dzielili się z uczestnikami symposium swoimi doświadczeniami związanymi z pracą wśród narkomanów, chorych na AIDS i bezdomnych.

Trzecią sesję symposium, 8 kwietnia 1999 r., rozpoczął ks. Stanisław Michałowski, który zaprezentował aktualny stan i perspektywy Apostolstwa Chorych. W swoim wystąpieniu zwrócił uwagę na wydawanie miesięcznika, szeroką korespondencję, jaką prowadzi Apostolstwo Chorych z chorymi i niepełnosprawnymi, audycje radiowe, rekolekcje i pielgrzymki. Z kolei Diecezjalny Duszpasterz Osób Niepełnosprawnych Ruchowo, ks. Stanisław Staśko z Tarnowa, przedstawił pozapastoralne formy posługi względem ludzi cierpiących, ze szczególnym uwzględnieniem niepełnosprawnych ruchowo.

Ostatnią sesję symposium wypełniły komunikaty dotyczące wybranych duszpasterstw adresowanych do chorych i niepełnosprawnych oraz niektórych form pracy z nimi. I tak Diecezjalny Duszpasterz Chorych, ks. K. Tabath z Katowic, prezentował duszpasterstwo chorych w szpitalach, ks. J. Jachimczak CM, Krajowy Duszpasterz Służby Zdrowia – duszpasterstwo służby zdrowia i kapelanów szpi-

² Zob. D. D a j m u n d. *Apostołowie dobroci*. „Gość Niedzielny” (katowicka wkładka) 76:1999 nr 17 (26.04.1999) s. 22.

talnych. Duszpasterstwo chorych przez środki komunikacji społecznej przedstawił ks. J. Oleś, Dyrektor Radia Diecezjalnego „Arka” w Katowicach, a audycję radiową dla chorych pt. „Gdzie miłość wzajemna” red. Monika Grabowska-Cięciała. Duszpasterstwu hospicyjnemu poświęcony był komunikat ks. E. Dutkiewicza SAC, a ks. P. Brząkalik z Katowic przedstawił duszpasterstwo zagrożonych i uzależnionych od alkoholu oraz ich rodzin. Na zakończenie komunikatów Krajowy Duszpasterz Głuchych, ks. A. Michalski, zapoznał słuchaczy ze specyfiką duszpasterstwa głuchych.

W podsumowaniu prac sympozjum kierownik Katedry Organizacji Duszpasterstwa KUL, ks. prof. dr hab. R. Kamiński, wskazał, że cierpienie jest zjawiskiem o wielu twarzach i towarzyszy człowiekowi na każdym etapie jego rozwoju, dotykając rdzenia jego jaźni. Chrześcijanie nie mogą zatrzymać się tylko na naturalnym rozumieniu cierpienia, lecz winni opierać się na nadprzyrodzonej jego interpretacji. Wyznawcy Chrystusa starają się nie tyle uciekać od cierpienia, lecz przyjmować je i ofiarować podobnie jak przemienia je w apostołstwo obchodzące 70 lat istnienia Apostołów Chorych.

Na podkreślenie zasługuje, zdaniem ks. prof. Kamińskiego, dość wysoki stan duszpasterstwa specjalnego i specjalistycznego, których bezpośrednim adresatem są ludzie cierpiący. Nie oznacza to, że wszystko na tym odcinku zostało już zrobione. Wobec coraz większej liczby potrzebujących, katolicy powinni wykazać się większą solidarnością chrześcijańską, a duszpasterstwo Kościoła programem pastoralnym adekwatnym do wyzwań obecnego czasu. Ks. Kamiński wyraził nadzieję, że sympozjum pod hasłem „Chorzy i niepełnosprawni w centrum Kościoła” pomogło nie tylko poszerzyć i pogłębić wiedzę na podjęty temat, ale także dało umocnienie w apostołskiej służbie i w znoszeniu cierpienia.

Na koniec warto jeszcze wspomnieć o dwóch inicjatywach. Po pierwsze organizatorzy umożliwili zainteresowanym uczestnikom zwiedzenie Redakcji i Sekretariatu Apostołów Chorych oraz Ośrodka dla Niepełnosprawnych w Borowej Wsi. Po drugie zapowiedziano wydanie na łamach „Śląskich Studiów Historyczno-Teologicznych” wszystkich materiałów z sympozjum.

Marek Fiałkowski OFMConv